

Oponentský posudek bakalářské diplomové práce Zuzany Sušánkové ZPĚTNÁ VAZBA v semináři autorského čtení

Název DP přesně odpovídá tomu, na co se autorka zaměřuje: na základě šestisemestrálního studia autorského čtení na KATaP se pokouší objasnit smysl a podobu tohoto semináře, přičemž pozornost věnuje především – parafrázuji – řízené rozpravě ke čtení, ke které nás vybízí otázka *Co jsme to slyšeli a jak?* (s. 9). Vedle vlastních zkušeností se přitom opírá zejména o texty pedagogů autorského čtení (Vyskočil, Rut, Čunderle) a výpovědi svých kolegů, ať už písemné, či ústní (Causidisová, Bábek, Machková, Raisová, Večeřa či Zajíček). Nádavkem jako „vnější“ zdroj přidává Václava Černého pojednání o kritice (Co je kritika, co není a k čemu je na světě, 1968).

První část práce (Co se děje při semináři) je dokladem toho, jak sama diplomantka seminář autorského čtení „čte“. Uvědomuje si, jak je při čtení podstatná role těla a tělového (kinestetického) vnímání, jak je podstatná energie, která během čtení proudí mezi autorem a posluchači, jak jsou toto vnímání a tato energie evidentní, silné a vypovídající. I když se obejdou beze slov. Stejně tak ovšem připomíná, jak náročné je verbálně formulovat pocity a dojmy, které během tohoto dění v posluchači vznikají, a jak se díky výměně rolí čtoucí – posluchač může tříbit empatie.

V druhé část práce (Strategie připomínkování) se Zuzana Sušánková zabývá tím, jakými způsoby lidé reagují na přečtený text. Za tímto účelem si pořídila audiozáznam jednoho semináře (4/4 2017) a sepsala začátky a konce výpovědí s otázkou, zda se z nich něco dá vyčíst. A sama z nich vyčetla následující poznatky: subjektivnost hodnocení (četnost slovesa já), eufemističnost formulací, navazování připomínkujících. Potom si uvědomuje, že komentující některé postřehy formulují po způsobu řečnické otázky či se někdy o přítomném autorovi mluví ve třetí osobě. Nakonec Zuzana Sušánková vybrala okruhy témat, které se na semináři objevují (počínaje převyprávěním děje přes volné asociace či možnosti dalšího pokračování až po reflexi způsobu čtení) (s. 26).

V poslední, nejkratší části (Jak ovlivňuje připomínkování autora/autorství) se Zuzana Sušánková zamýšlí nad tím, co se člověku díky tomu, že pravidelně a dlouhodobě podstupuje tento typ učení, tento typ psaní, tento typ čtení, tento typ autorského hledání, může přiházet. A uvědomuje si, že alespoň u ní došlo a dochází k tomu, že je s to vnímat poznámky druhých otevřeně, že se chce dozvědět, co ostatní na to, a že vlastně jde o schopnost pěstovat v sobě empatii a anticipaci, tedy autorské čtení v ní probouzí jistý druh dynamické auto/korektury.

Práce je cenná svou vyvážeností. Zuzana Sušánková velice dobře používá svých zkušeností, které evokuje čistě a průzračně, aniž by jimi obtěžovala, aniž by je znevažovala, aniž by z nich činila arbitrární strukturu. Stejně uměřeně pracuje se sekundární literaturou. Pravda, není jí moc, ale pro okruh její pozornosti je v tuto chvíli dostatečná a dobře vytěžená. Funkční jsou také její odkazy k dialogickému jednání, i v tom smyslu, kterak jsou přirozené, a přitom neideologizující. Sympatie vzbuzují nepřehnané poukazy na zkušenosti jiných spolustudentů, čímž implicitně připomíná, že učení se samosebou děje nejen ve vztahu učitel – student, ale také ve vztahu student – student. Naději vzbuzuje tušení možného výzkumu, které prochvělo kapitolu Strategie připomínkování. Pravda, ke „skutečnému“ (co to ovšem je?) výzkumu má tento pokus ještě daleko a autorka si toho je vědomá, ale samotný a samostatný nápad a náznaky, jak by šel vytěžit, příslibem jsou.

Práci beze všeho doporučuji k obhajobě.

K rozpravě nabízím některou z následujících otázek: K čemu je dobré se projevovat autorským čtením či autorsky vůbec? A k čemu je to dobré Zuzaně Sušánkové? A jak Zuzana Sušánková smýšlí do budoucna, pokud jde o autorství? Jak by šlo ve výzkumném pokusu z kapitoly Strategie připomínkování pokračovat? Atd.

S pozdravem a v dokonalé úctě

Doc. Michal Čunderle, Ph.D.

dne 21. května – 4. června 2017 v Černém Volu